

Poropeltovahingot ja niiden arviointi

11.3.2024

Rauno Kuha

Poronhoitolaki 14.9.1990/848

Laki poronhoitolain muuttamisesta 1135/2020

Valtioneuvoston asetus porovahinkolautakunnasta 12/2021

Säädetään muun muassa

- Poronhoidosta
- Poronhoitoalueesta
- Paliskuntajärjestelmästä
- Aitaamisvelvollisuudesta
- Porovahinkolautakunnasta ja sen tehtävistä

Laki poronhoitolain muuttamisesta

- Muutos koskee lähinnä
 - Porovahinkolautakunnan nimeämistä ja kokoonpanoa
 - Lautakunnan tehtävää ja asemaa (lausunto, ei ratkaisupäätös)
 - Ei muutoksenhakuoikeutta

Hallintolaki 6.6.2003/434

Kielilaki 6.6.2003/423

Hallintolaki

- Määrää hyvän toiminnan ja hyvän hallinnon tavat
- Tasapuolisesti, puolueettomasti, joutuisasti
- Asianosaisille on ennen asian ratkaisua varattava tilaisuus lausua mielipiteensä ja antaa selvitys
- Viranomaisella on toimintavelvollisuus (vireille tulo)
- Esteellisyys

Kielilaki

- Saamelaisten mahdollisuus käyttää omaa kieltään

Muu erityislainsäädäntö

Riistavahinkolaki 27.2.2009/105

- Hirvieläinten aiheuttamat vahingot. Hirvieläimillä tarkoitetaan kuusipeuraa, saksanhirveä, japaninpeuraa, hirveä, valkohäntäpeuraa ja metsäpeuraa
- Korvaushakemus (lomake 148) maaseutuviranomaiselle kuukauden kuluessa
- <https://www.ruokavirasto.fi/henkiloasiakkaat/kalastus-metsastys-ja-villielaimet/vahingonkorvaukset/hirvielainvahingot-viljelyksille-ja-elaimille/>

Luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096

- Rauhoitettujen lintujen aiheuttamien vaurioiden korvausmenettely
- Alla olevan linkin takaa löytyvät lomakkeet ja ohjeet menettelystä
- [https://www.ymparisto.fi/fiFI/Rauhoitettujen lintujen aiheuttamat haitat mit a voin tehdä](https://www.ymparisto.fi/fiFI/Rauhoitettujen_lintujen_aiheuttamat_haitat_mit_a_voin_tehda)

<https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/porovahinkolautakunta/>

Porovahinkolautakunta

- Porovahinkolautakunnan jäseniä ovat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja vähintään viisi muuta jäsentä
- Maa- ja metsätalousministeriö nimittää jäsenet neljäksi vuodeksi kerrallaan
- Porovahinkolautakunta antaa lausuntoja kolmen asiantuntijajäsenen kokoonpanolla
 - aitaamisvelvollisuudesta
 - vahingoista
 - porojen käyvästä hinnasta
- Lautakunnan lausuntoa pyydetään kirjallisesti
- Vahinkoasiassa on toimitettava katselmus, ellei sitä pidetä ilmeisen tarpeettomana
- Porovahinkolautakunnan tehtävässä korostuu sovittelu ja porovahinkolautakunnan jäsen toimii virkavastuulla

Porovahinkolautakunta

Maa- ja metsätalousministeriö nimitti porovahinkolautakunnan toimikaudelle 3.6.2021 – 2.6.2025

- Puheenjohtaja käräjätuomari Ahti Kontturi (lakiasiat)
- Varapuheenjohtaja tutkija Rauno Kuha (peltoviljely)
- Saamelaiskäräjien toinen varapuheenjohtaja Leo Aikio (saamelaisedustus)
- Maaseutusihteeri Markku Heikkilä (peltoviljely)
- Ympäristöoikeuden lehtori, varadekaani, Ilari Hovila (lakiasiat)
- Yliopistotutkija, OTT, VT Juha Joona (lakiasiat)
- Projektipäällikkö Juha Järvenpää (metsätalous)
- Pormestari Harri Peltola, Puolangan kunta (peltoviljely)

Vahinkoarviointi toimintaprosessina

1. Vahinko havaitaan

- Välitön ilmoitus asiasta ja lisävahinkojen ehkäisy

2. Dokumentaatio ja omaehtoinen sovittelu

- Valokuvat, ilmoitusten kirjaus, tehdyt toimenpiteet, keskinäinen sovittelu

3. Ilmoitus Ruokavirastoon

- Mikäli omaehtoisesti sovintoon ei päästä, lausuntopyyntö Ruokavirastoon

4. Sovittelu

- Vahinkoarviolautakunta kysyy sovittelun mahdollisuutta, mikäli sellainen on arviolautakunnasta nimetään sovittelija, joka järjestää sovittelutapahtuman

5. Katselmus

- Mikäli sovittelua ei haluta, tai se ei johda sovintoon, tehdään katselmus

6. Lausunto

- Vahinkoarviolautakunta laatii katselmuksen perusteella lausunnon asiasta, joka toimitetaan osapuolille. Lausunto ei ole valituskelpoinen.

7. Jatkotoimenpiteet

- Jokaisessa tapauksessa tulee ottaa kantaa siihen, miten vastaava voitaisiin jatkossa ehkäistä

3/13/2024

Sovittelu

- Porovahinkolautakunnalle kuuluu myös sovittelu sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa
- Osapuolten pyytäessä, porovahinkolautakunta määrää yhden jäsenen sovittelemaan asiaa
- Jos pyyntö tehdään, lausuntopyynnön käsittely keskeytyy sovittelumenettelyn ajaksi
- Tämä ei poista osapuolten keskinäisen ensiratkaisun tärkeyttä heti vahingon tultua ilmi
- Sovittelu käytännön tasolla:
 - Osapuolet kutsutaan yhteiseen neuvotteluun
 - Molemmat osapuolet kertovat näkemyksensä asiasta
 - Etsitään yhdessä ratkaisua ongelmaan
 - Sovittelija tekee tarvittaessa sovintoesityksen

Talvivaurio

Kevät/alkukesä

Kun kasvu on käynnistynyt.

Kasvukauden aikainen vaurio

Kesä

Vauriot voidaan nähdä heti, seuraamukset sadolle riippuvat ajankohdasta ja näkyvät sadonkorjuun yhteydessä.

Milloin vaurio voidaan havaita?

Millaisia vaurioita pellolla näkyy?

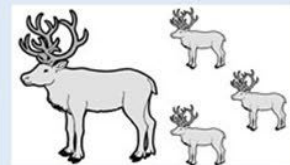
Mikä vaurion aiheuttaa?

Tyypillisesti vauriolaikkuja, myös laajempia alueita, joissa ei kasvu.

Tyypillisesti ajojälkiä, joissa ei kasvu tai harventunutta kasvustoa.

Vaurioita kasvustossa: syönnösjäljet, kasvuston talleus ja ulosteet.

Yleisesti heikentynyt kasvu tai vaurioita.

Mikä muu vaikuttaa?

Tärkeitä taustatietoja: Viljelyhistoria ja yleiskatsaus alueesta.

Lautakunnan toiminnasta

Lausuntopyyntöjä vuosittain vaihdellen 6-10 kpl

- Nurmivahinkoja
- Puutarhavahinkoja
- Metsän taimistovahinkoja
- Muut vahingot (piharakenteet, työmaat yms.)

Sovittelun kautta noin 2 kpl vuodessa loput
katselmuslausuntoina

Pyynnöt sijoittuvat enimmäkseen eteläiselle ja
keskiselle poronhoitoalueelle

Kiitos!

